

(/)

🏠 (/) > Slægtsforskning (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Slægtshistoriske temaer

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/retsreformen-1919>)

Slægtshistoriske temaer

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2689

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/slaegtshistoriske-temaer&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Slægtshistoriske temaer af Kathrine Tobiasen

Udgivet af Danske Slægtsforskere. 2020

Redigeret af Kathrine Tobiasen og med bidrag af Inger Buchard

Pris kr. 248,- bogen kan købes i webshoppen – www.dsshop.dk

Af Skjold Christensen

Bogen er ikke en egentlig lærebog i slægtsforskning, men tager en række temaer op, som er vigtige i slægtsforskningen. Artiklerne, der gennem fem år har været bragt i bladet Slægtsforskeren, er her samlet i en ny og helt opdateret udgave.

Som nævnt er slægtsforskning ikke noget nyt. Det er ikke nyt, at man prøver at efterspore sine forfædre. Anetavler eller slægtstavler kan være store. Men på et tidspunkt i et sådant arbejde, kan man blive træt af blot at notere navne og datoer. Vi vil gerne vide noget mere: Hvor levede disse mennesker, hvordan skaffede de sig deres daglige brød, hvad omgav de sig med, fandt der store begivenheder sted i deres tid og var de involveret i disse?

Slægtshistoriske temaer guider os rundt dette store univers, giver læseren – slægtsforskeren – blod på tanden i arbejdet med ens slægt.

Kirkebøgerne er de basale kilder. Her kan vi finde navne på de døbte, konfirmationer, vielser og begravelser. Vi får som noget ekstra også mulig at lære om kirkebogens historie. Hvornår opstod den, hvilke faldgruber kan man støde på. Vi hører om folketællinger. I folketællingerne får vi et øjebliksbillede af, hvordan de enkelte familier har set ud på et givet tidspunkt. Skiftes skulle og skal der, når en person går bort. I disse kilder får man indblik i, hvad folk i fortiden havde at gøre med: Formuer, ejendom, husgeråd i hjemmet og hjemmets møblering. Vi kommer bogstaveligt på en rundtur i den enkelte families hjem. Hele behandlingen af et skifte bliver gennemgået.

Vi hører om ejendomshistorie. Tidligere boede den største del af befolkningen på landet. Vi får gennemgået skøder, altså beviset for at eje en given ejendom eller et stykke jord. Vi bliver gjort bekendt med fæstebreve, jordebøger og aftægtskontrakter.

Som nævnt er kirkebøgerne grundlaget, men ikke alle kirkebøger er bevaret. Nogle er brændt eller gået tabt af forskellige årsager. Er kirkebøgerne forsvundne, får vi i bogens afsnit hjælp til, hvordan man kan komme videre med sit arbejde. Vi hører også om, hvor vi skal passe på.

Vi kommer omkring købstæderne, deres historie, købstadsrettigheder. Vi hører om de forskellige myndighedspersoner: Byråd, byfoged, lavene og lavsvæsenet.

Fæstevæsenet og fæstebønderne bliver også behandlet. Ejerskabet til fæstegårdene er primært godsejerne, men også forskellige institutioner som Københavns universitet er store ejendomsbesiddere. Den enkelte slægtsforsker får i afsnittet et billede på datidens arbejde på gårdene. Fæstevæsenet ophører med Landboreformerne i slutningen af 1700-tallet, og en ny virkelighed træder frem.

Kvinderne og deres forhold bliver grundigt behandlet. Vi lever i dag – synes vi – med en rimelig ligestilling mellem kønnene, men sådan har det ikke altid været. Men kvinderne er – på trods af mangel på ligestilling – vigtige i datidens familier og samfund. Kvinderne har på hjemmefronten ofte vigtige opgaver, de sørger for den daglige husholdning, men de er også i stalden som malkepiger, de væver og sørger derfor for stof til den enkeltes beklædning. Når det handler om kvinder, støder man som slægtsforsker hurtigt på begrebet "uægte børn", det skurrer i vores ører i dag. I kirkebøgerne gør præsterne ofte meget ud af at markere, når der tale om uægte børn. Vi hører meget om enlige mødre og deres tilværelse, eller mangel på samme. I den enkelte families historie er enlige kvinder med børn ikke ukendte.

De kriminelle har også en afsnit. Vi kan i tingbøgerne læse om tingmøderne. På disse møder blev store som små stridigheder afgjort. De mere alvorlige sager, fx drab hørte under Landstingene. Vi kan i afsnittet læse om udviklingen i vores retsvæsen. Straffe kunne være korporlige, men blev med afløst af fængselsstraffe.

Mellem Kongeåen og Ejderen er mange ting anderledes. Enevælden gælder ikke her og derfor er forholdene mere sammensatte end i Kongeriget. Præster og embedsmænd kom fra Universitetet i Kiel. Dette gør at de administrative som kirkelige forhold er anderledes end i Kongeriget. Selv i dag er der forskel på fx registrering af fødsler i Sønderjylland og resten af Danmark. I Sønderjylland foregår disse i kommunen, mens det i resten af landet sker på kirkekontoret.

Indvandring er ikke et nyt fænomen. Indvandring har altid fundet sted. Der kom håndværkere udefra og slog sig i købstæderne. Forfulgte religioner fik lov til at bosætte sig forskellige steder i landet. Herrnhutterne fx grundlagde Christiansfeld. Hollændere kom til Amager, i landsbyen Store Magleby fik de omfattende privilegier. På heden i Jylland bosatte kartoffeltyskerne sig. Jøder kom også til landet.

Udvandring skete for en stor dels vedkommende, fordi befolkningen voksede. Landbruget udviklede sig og der var grænser for, hvor meget jord der kunne udstykkes. Nogle på landet tog ind til byen, men rigtig mange udvandrede især til Nordamerika. Vi hører om, hvordan transporten forgår mellem Europa og Nordamerika. Mulighederne på den anden side af "Dammen" var rimelige. Men der måtte hårdt slid til, når prærien skulle opdyrkes.

Lokalhistorie er også et vigtigt element i slægtsforskningen. Levevilkår i Danmark har været meget forskellige. I klitterne ved Vesterhavet var livet barskt og himmelvidt forskellig fra livet i en fynsk landsby med den frodige æblehave lige uden for døren. Disse forskelle prægede også befolkningerne i de forskellige dele af landet. En vigtig del i landets udvikling – også lokalhistorisk – er Andelsbevægelsens opståen. Der blev der vendt op og ned på meget. Den historie er rigt repræsenteret på de Lokalhistoriske Arkiver. Andelsbevægelsen satte gang i store omvæltninger og prægede på afgørende vis folks opfattelse af sig selv og omverdenen. Jeg har læst om Lemvig, her kunne tilrejsende sige: "I bor godt nok langt væk" hertil svarede Lemvigborgeren: "Fra hvad?"

Sognehistorier er også vigtige elementer i arbejdet med slægtsforskning. I disse berettes om livet i de enkelte sogne, og giver dermed "kød og blod" på det enkelte menneske.

Opslagsværker er også vigtige både i arbejdet med lokalhistorie og i arbejdet med enkelte menneskers og familiers vilkår. Der er i bogen en omfattende oversigt og gennemgang af disse mange forskellige opslagsværker. Opslagsværker fra tidligere tider, men også nyere.

Sygdomme er også omtalt i bogen. Sygdomme kunne være dødbringende. Pest var en stor svøbe i Europa. Sygdomme og sundhed var og er vigtige elementer i de enkelte landes og verdensdeles historie. Vi hører om sygehusvæsenets opståen og dets betydning, vi hører om læger og jordemødre.

Mad og drikke læser vi ikke om kirkebøger, folketællinger og de mange forskellige protokoller, vi er kommet forbi. Men uden mad og drikke duer helten ikke. Vores forfædre har spist og drukket sig gennem deres liv. Det, de har spist og drukket, har været med til at gøre dem til det, de var. Vi finder i øvrigt mange spor i lokalhistorierne om måltider og fødevarer, for slet ikke at nævne utallige egnsretter. Også i dette afsnit kommer vi rundt køkkener og spisestuer og hører herom.

Sidste afsnit i bogen handler om, hvad vi gør med vores forskning? Det er vigtigt, at det bliver bevaret for eftertiden. Det er vigtigt, at man som slægtsforsker tager stilling til, hvad der skal ske med ens arbejde. Der gives mange forslag til, hvordan værkerne kan gemmes til gavn for kommende generationer. Læs selv videre i værket.

Jeg vil varmt anbefale bogen Slægtshistoriske temaer, både til nuværende, men i høj grad til dem der fremadrettet vil arbejde med slægtsforskning.

Der skal også lyde en stor tak til foreningen Danske Slægtsforskere og til Kathrine Tobiasen og Inger Buchard for arbejdet med at samle og opdatere artiklerne fra bladet Slægtsforskeren. Jeg vil gerne føje til, at bogen i de enkelte afsnit indeholder en lang række web-adresser på steder, hvorfra der kan hentes værdifulde oplysninger til det videre arbejde med slægtsforskning.

God arbejdslyst!

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/retsreformen-1919>)

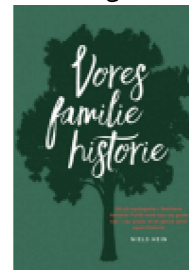
SE RELATEREDE ARTIKLER

**CIRKUS- OG
GØGLERSLÆGTER**

ANER I KRIG

VORES FAMILIEHISTORIE

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/cirkus-og-goeglerslaegter>) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/aner-i-krig>)

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/slaegtsforskning/vores-familiehistorie>)

TV-tips, uge 04, 2022

Bl.a. en udsendelse om kvinderne i Ravensbrück

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-04-2022>) (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/tv-tips/tv-tips-uge-04-2022>)

Nordjyske fortællinger

Nordjyllands Kystmuseum er gået sammen med Læsø Museum samt KaRe Podcast i det ambitiøse podcastprojekt "Genfortalt-Nordjylland".